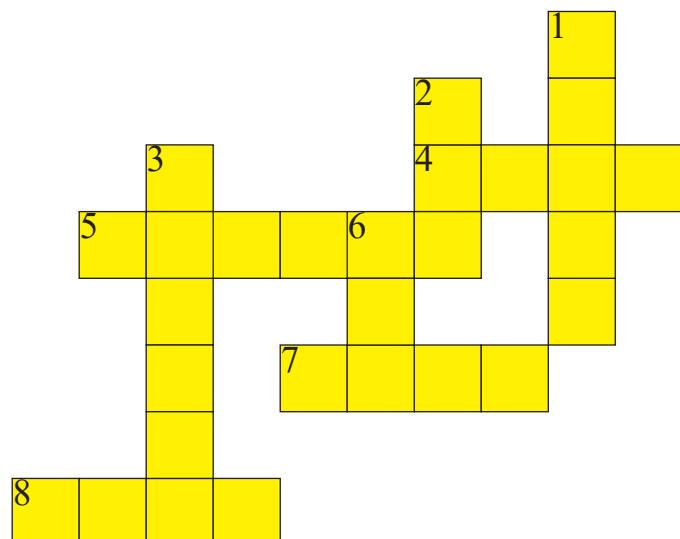

Оттаяър -
Курскенаькъан И.

Кроссворда хаттараш:

ПХОРАГИА:

4. Цу тӀара йоагӀа буц.
5. Буц хьокх цунца.
7. Тегар де эш из.
8. Кьора хул из.

УРАГИА:

1. Ловзара гӀирс.
2. Мангала Ӏерж.
3. Тата доаца герз.
6. ЙӀовхал а лу цо, воага а ву цо.

Кроссворда дашхаргаш да 15-ча оагӀон тӀа.

ТӀумагӀ.
Фото: Т. Агиров

Дошлорг

- Пол (я)** – косовище.
Кулла (да) – чижик для игры.
КӀмарса бутт (ба) – июль.
Мунда (я) – чучело.
Надж (я) – дуб.
Оздиг (я) – название горного села Оздиг.
Тирк (да) – река Терек.
Тунал (я) – влага.
ТӀаьргахо (ва) – торговец.
Хамхе (я) – горное село Хамхи.
Хьалг (да) – росток.
Ӏадсаьхх (да) – лук для стрельбы.

Детский журнал «Селалад»
(Радуга) №7, 2024 г.

Учредитель:
ГАОУ РИ «Издательский дом
«Сердало».
Издается с сентября 1986 года
на ингушском языке.

Зарегистрирован Управлением
Федеральной службы
по надзору в сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций
по Республике Ингушетия.
Регистрационный номер
ПИ № ТУ06 - 00029
от 19 сентября 2019 г.

Главный редактор
Курский И.М.

Художник: Д. Гудантова
Дизайн: И. Курский

Сдано в набор 11.07.2024 г.
Подписано к печати 24.07.2024 г.
Дата выхода в свет 31.07.2024 г.
Формат 60x84 1/8.
Бумага офсетная.
Печать офсетная.
Уч.-изд. л. 2,2.
Тираж 2000.

Адрес редакции и издателя:
386101, Республика Ингушетия,
г. Назрань, пр. И. Базоркина, 60.
Сайт: selaad.ru.
Email: selaad.ri@mail.ru
Телефон: 8 (8734) 77-11-84.

Отпечатано
в ООО «Бланкиздат»,
357600, Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.

ISSN-0235-1366

6+

№ 7 2024
КӀмарса бутт

Доґла

Ди кьовкь. Тлоа сог.
Тлоа сог. Ди кьовкь.
Къаме сигала
Ши кулг хьалхьокх.
- Делха, доґла,
Доґла, делха!
Бераш, ловза
аралелха!
...Делх доґла,
доґла делх...
Бераш ловза
аралелх:
Хаче гоазаш
Хьал а хьакхе,
урам ийеш
цлогларч хьакхе!
Лувжорг ду цар
Къамаьр коа...
...Къувкь ди.
...Сег тлоа.

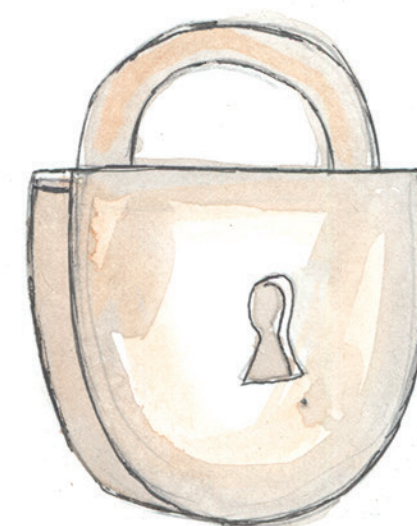
Хьоашаланаькъан лаьла

Каьхата кемилг

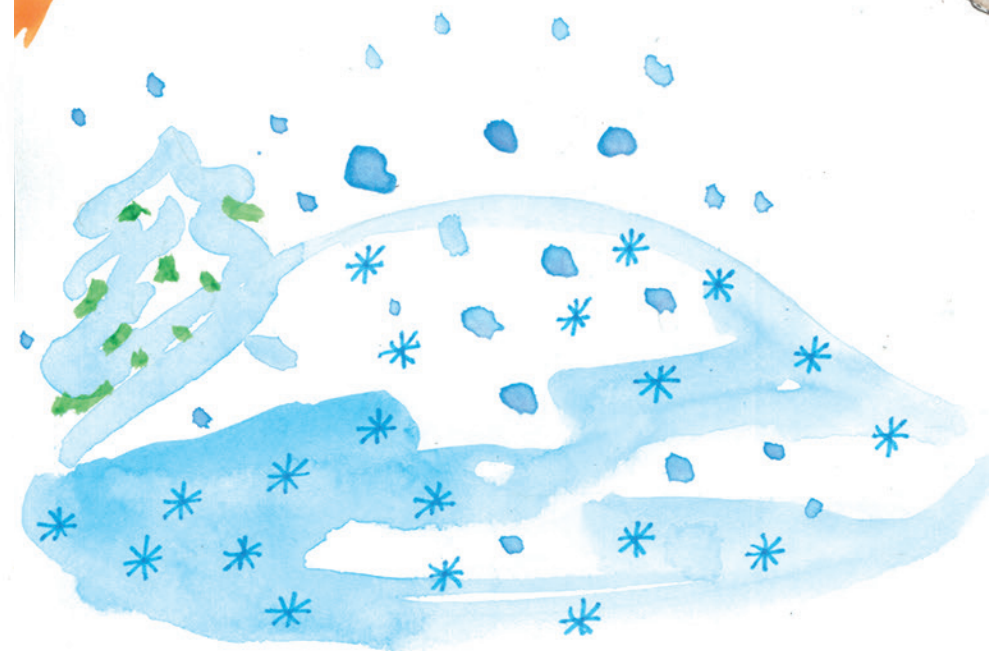
Каьхата кемилг
Хийцар аз Шолжа чу.
Каьхата кемилго
Вигар со форда чу.
Форда тла лелар
болата кемаш.
Кемаш тла баглар
Вай папаш, мамаш.
Мамай бедоахкар
сеткаш, тлормигаш.
Папай бейоахкар
папкаш, портфелаш.
Базар тла хинна
боаглар вай мамаш.
Балхашка лийнна
Боаглар вай папаш.
- Ia фу леладу? -
хьаттар цар сога. -
Хи тла ма глолахь,
аьннадар хьога.

Аз-м царгаш еттац,
Се юзллача улл.
Сагах со летац,
Ценна-м ду аз доал.
(Чера)

Сигалара ютлалега
Сайса бедаргаш,
Киси санна клай я,
Маьлхе яшаш я.
(пелнишгвоь иец)

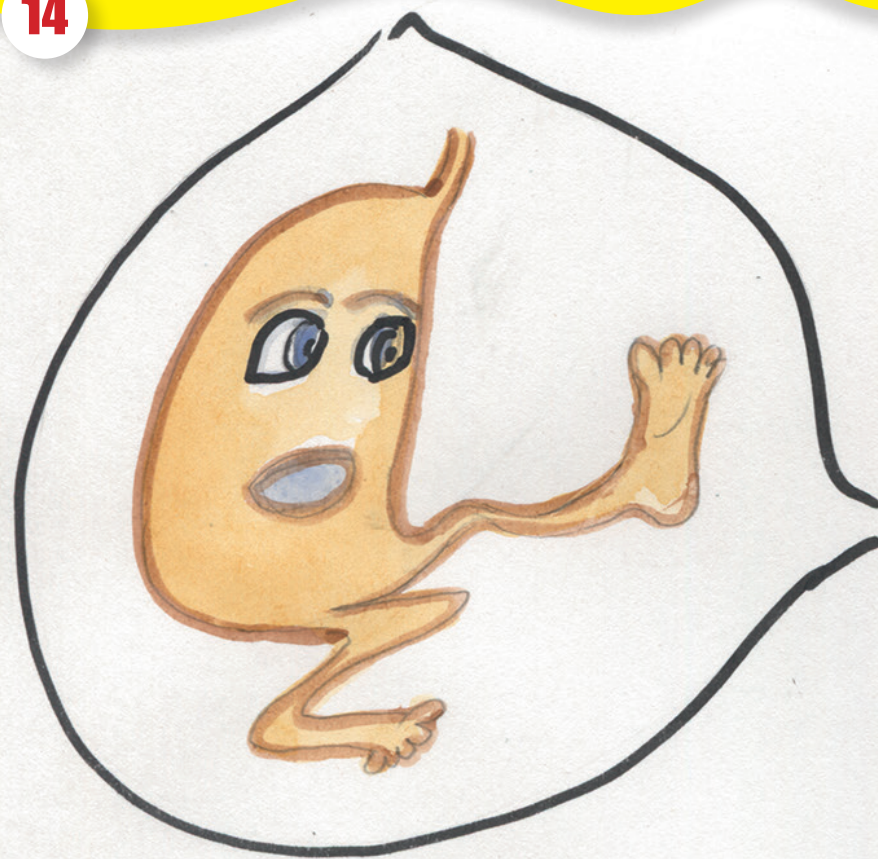

Юхе ма глолахь
Цу хаьсасомаь,
Из члормабоаккхе,
Хьо велхаргва.
(хох)

Кроссворда дашхаргаш:

ПХОРАГИА: 4. Овла. 5. Мангал. 7. Маха. 8. Кхокха.
УРАГИА: 1. Кулла. 2. Гюл. 3. Иадсаькх. 6. Ала.

Мундаш йохка саг

Цхъан пхъара Гермеса кеп хъа-
яь хиннай дахчах, из базар тӀа
йихъай цо, йохка дага волаш.
Амма из эца саг тӀавоагӀаш хин-
навац. ТӀаккха, наьха теркам тӀа-
оза дага волаш, мухь бетта вола-
веннав дахчан пхъар, наха дикаш
деш а рузкӀа совдоаккхаш а вола
даьла вохкаш ва ше, яхаш.

- Воше, иштта пайда тӀабахъа
даьла, хъайна ца вуташ, вохкара
фу маӀан да хъа? – хьаттад юххе
гӀолла тӀехбувлача нахах цхъанне.

- Сона укхунгара хъем боаццаш
пайда беза, хӀаьта укхо ший ди-
каш сов сабаре волаш декъ, - жоп
деннад тӀаьргахочо.

КӀоанолго вувцар ва яькха а
хӀиллане а саг.

Таржам даьр
Ӏарчакханаькъан Сали.

Гудантанаькъан Д. сурташ

Гийги когаши

Гийги когаши кьовсаденнад,
ше-ше чӀоагӀагӀа хеташ. Кога-
ша даим шоаш хестабеш хин-
наб: Дала теа чӀоагӀа ба шоаш,
яхаш, кхыметтел гийг хьалкха-
ба а низ кхоачаш. Амма цу гӀу-
лакха раьза йоацача гийго аьн-
над:

- Э, са хьамсардараш, нагахъа
санна аз сискал ца юаре, цхьак-
кха хӀама леладе онк хургдацар
шун.

Иштта да-кх эскара гӀулакх
а, из доккха хилар пайдана дац,
цун бӀухой хьаькъал долаш
беце.

Наьна кулгаш

Ара яле
Шийла, тӀаьда;
Наьна кулгаш
Хул са кӀаьда.

Уж мо кӀаьда
Хургбац гӀайба,
Адам хьоаст цар,
Хьоаст цар хьайба.

Араяьле
Ахкан беша,
Сомаш боах цар
Сона эша.

Накьайоаккх цар
Деша яха,
Кхело денна
Ираз лаха.

Тоачанаькъан Амина,
Сурхо тӀара ООШ,
7 «б» класс.

Исмейланаькъан Руслана сурт. 2 класс.
гӀ. Наьсаре, УЦ «Дийлла дуне».

Томбенаькъан Адама сурт. 4 «а» класс.
гӀ. Наьсаре, УЦ «Дийлла дуне».

Гуйре

Гуйре тӀаенай юрта,
Сомаш латт
МӀаьдлуш.
ӀажагӀайийрзай хьунаш,
Дуне латт
Баьдлуш.

Тоачанаькъан Ӏадал,
Сурхо тӀара ООШ,
9 «а» класс

Іахилганаькъан Зарета

Тирк

Гуйре. Каст-каста делхача догӀаша чо-агӀа Іаьрждаьдар Тирка чура хий. Іаьдала Іажий бешара сом кхаьча а гулбаь а баьнна-бар. ХІаьта а юкъ-юкъе лаьтта бадаш гора Іажаш кхораши. Шоай коа сомий гаьнаш ягӀе а, цу йоккхача Іажий беша аха чам ху-лар берий. Буро магӀа баьхачарна дика да-гайоагӀаш хургъа из беш.

Иштта цхьан дийнахьа йІайха хІамаш тІа а йийха, ловза бахар Заретхани Іали-хани. ЙиІиг пхи шу, кІаьнк кхо шу даьн-на бар уж. Ала деза, цар да вар цу беша ха деш. Бакъда цу юкъа ламаз де чувахавар Хьусен. Іажий беш кхоачалучча берд бар. Цу берда йистегІолла додар Тирк. Сомача саьргех яь, йийца карт лагтар бердаца. Оа-гӀораяьнна уллар карт. Цу карта тІа ІотІа а вижа, теркаш уллар Іалихан. Заретхан ле-

лар герга кхерий лохьадеш. Цаьхха, тер-каш илла кІаьнк, картал тІех а ваха, хи чу вежар. Масса дар Тирк.

- Ва са Даьла! Ва са Даьла! – яхаш чо-гӀа деттар йиІига. – Іалихан Іохьош латт! Ва са Даьла! Цу чогӀо оарцагІбаьха, удаш боагӀар доахан доажадеш баьхка юртара кІаьнкаш. Ялх шу даьнна вола Іумар, ший-на тІера иккаши партаьнкаши Іо а кхайса, ше ма водда Тирка чу тоссавелар. Оарц даккха яха йиІиг, ший даи йижарийи боа-лабеш йоагӀар. Уж хьакхаьчача хана, Іума-ра мархІавоаллар кІаьнк. Ше воккха веце а, майра вар Іумар...

Дала могаьш-маьрша лелаволва хьо, Іу-мар! Хьона тара а болаш, дуккха кагий нах кхувлба гІадгІай.

Пуданганаькъан Д. оурт

Салиханов А.

Гадаборшакъонгий Боскара Осман

Гадаборшанаькъан Боскара Осман ваь хиннав 1936 шера тушола бетта 22-ча дий-нахьа, Гадаборшакъонгий-Юрта (Куртат), наха сий деш, лоархІаш болча дезале. Бо-скар хиннав денал, яхь, къаман гІулакх керттерча моттиге увтгадеш вола саг. Из дика гучадоал вайна, ТІой-Юрта вахача Тирканаькъан Іадсалама журналистах даь «Прав-да» яхача газета собкор» («Сердало» 2017, № 86-87) яха йоазув Іодийшача. Хьож вай мишта ваьха саг хиннав Османа да: «Османа яхачох, дисача цхьаццадолча каьхаташа тешал дечох, цун да Боскар 1886 шера Питере ваха хиннав, заводе балха а волаш, болхлой Іаьдала раьза боацаш деча боламашка дакъа лоацаш хиннав, цигара цІавена-чул тІехьагІа Кьилбаседа Кавказе революцен гІулакх котдаккха гІерташ къахьийгад цо. ГІалгІай революционни полка командира Орцханаькъан Хизара гІонча хиннав из. Тбилиси дІавода С. Орджоникидзе наькьавоакхаш а С. М. Киров вовзаш а хиннав. Граждански тІом болча хана Деникина гІаьрхошта духьала тІом беш, къаман юрташ лораш лаьтта».

Иштта Іадсалама бегалдаьккхад, Османа нана тайпан Леймой Бано яхаш хиннай аьнна а.

Вай Сибре дугача хана 10 шу даьнна, кхувш воагІаш кІаьнк хиннав из. Уж баха сайца хиннав Казахстана Кокчетавски областа Щучинск яхача шахьар тІа. Цига яь-ккхай цо 9 класс, болх баьб грузчик, гІишлош еча моттигашка гІо-нокъостал деш, комсомольски болх лелабаьб. ТІехьара итт класс вай цІадаьхкачул тІехьагІа, 1957-ча шера Шолжа-ГІалий тІа яьккха хиннай. ДІахо, Османа ше дийцачох, из деша отта ваха хиннав Іарбий метга факультете. Бакъда цу ханарча Іаьдало цох дипломат хули-йтаргвоацилга хьахайт. Цул тІехьагІа ший каьхаташ журналистикан факультете дІа а деле, экзаменаш дика дІа а еле, деша дІаотт из. Дийша ваьлча «Грозненский рабочий» яхача газете балха хул. Цигара деша вохийт КПСС ЦКана чуйоагІача ХІарман Іилмай академе. Из яьккха воалаш, «Правда» оалача газете болх бе Іомалуш ха йоаккх. Цу хана цо даь йоазош бахьан долаш, цига болх бе вут Вологодски, Архангельски об-ласташкара, Коми АССРа корреспондент волаш. Из цох боккха тешам болар а цун балха говзала лакха мах бар а хиннад. Из я 1978 шергара денз 1983 шерга кхаччалца йола ха. Цул тІехьагІа из вера «Сердало» керттерча редактора балха тІа.

Редкатора сий журналисташта юкъе лакхдар санна хІама хилар Османа керда ма-шин яларах. Хьалхара редактор лелаваь «Газ-24» дІаяьккха, наггахьарча хьакимга мара цу хана йоаца «Газ-3110» яха керда яьнна Іаьржа «Волга» елар цунна. Аз цунца болх беш яьккхача хана, цкъа мара ший фусам-нана Рукъет чуягІаш бІаргованзар сона из. ХІаьта цун дезала оамал яцар, из волча балха хьауаш, иштта цкъа вайра ерригача редакцена, ший кхувш воагІа кІаьнк уллув волаш из балха вена. Цу гІулакха эздел долаш, эсала хІама бІарга ца дайташ саг вар керттера редактор.

Боскара Османа Нохч-ГІалгІай а Нохчий а республикай паччахьалкхенашка болх баьбар. Из вар СССР журналистий Соза доакъашхо. Кхелхав 2020-ча шера маьтсела бетта.

Дицденна дош

Дукха ха йоацаш, Галай Хьасана яздаь «Дорхьенна ча» яха дувцар дешаш, укх тайпара моттиг нийсьелар сона. Ахка вахача цун турпалхочо Кьоасама ший виий-волага оал, даьннача оарца шоаш сихагӀа короргболаш, топ кхосса. ДӀахо язду: «Хьамзатага лак озийта, сигала топ кхессар оаха». Къаьстта са теркам тӀаэзар «сигала топ кхессар» яхача дешаша, хӀана аьлча уж дукха нийса хетанзар сона. ЗӀамига кӀаьнк волча хана денз, даь-даьна юхе волаш хьалкхийнав со. Къона волаш а къавелча а, Ӏаьдала бокъонах герз леладеш хьавенавар воккха саг. Цо оалаш хезадар сона, «ГӀатти топ кхессар» яха дешаш («выстрелил в воздух»).

Вешта, дувцара автора из цахар вӀалла бехк бац, хӀана аьлча из дош довзаш хиннабац вай дошлоргаш мел оттадаь Ӏилманхой. Из короргдац Оздой Р., Къуркъанаькъан А., Таринаькъан Л. орфографически а дешай маӀан доашхача а дерригача дошлоргаш тӀара. Из санна вай меттаца товш, дужаш дола дош дицдаь дӀадаккха йиш яц. ГӀатти яха дош леладе мегаргда укх тайпарча предложенешка, масала: Аькха кхераде дагахьа, ГӀатти топ кхессар ГӀоазота. Пушкин Александр Сергеевича, дуэле вахача хана, ГӀатти кхессай тепча. Тхона юххегӀолла, ГӀатти герз кхувсаш, тӀехлийлхар нускал доаладеш боагӀа замеш.

Дешаш метта жовхьараш да. Цхьаккха саг вайнавац сона, жовхьараш дӀакхувсаш. Дешаш а уж санна, дӀа ца кхувсаш, диц ца деш, лораде деза.

Гудантанаькъан Д. сурт

Надж

Лоаман босагӀа Надж ягӀар ше цхьаь. Цхьа ха яьлча, зийра цо, шийна гонахьа дукха керда хаьлгаш лаьттан кӀалхара арадаьннилга. Ший хур даь, цу хаьлгашта новкъостал де эттар Надж, малх хьежача, ший ткьовронаш царна тӀера дӀахойоахаш, хаьлгашта дикагӀа маьлха сердал дӀакхоачаргйолаш, чӀоагӀа догӀа делхача хӀана, ший ткьоврош царна тӀагӀолла дӀаухийташ, уж лорадеш, ший овлашца лаьтта кӀалхара хий-тӀунал кӀезигагӀа чуувзаш, хаьлгашта уж кхоачаргдолаш.

Бакьда, хаьлгаш кӀезига хьа а хинна, царех гаьнилгаш хьахилча, чӀоагӀа Нажа раьза доацаш, кура-сонта къамаьлаш де даьлар уж, Нажа сардамаш а доахаш.

– ХӀанз укхунна-м мотта ма хургдий, ший гӀо-новкъостал вайна чӀоагӀа эшаш санна. Даьра, эшац вайна-м цу мо долча гажалгара цхьаккха новкъостал! Вай воашош-м да моллагӀчун гӀо де таро йолаш.

– Ер гудар ецаре, вай гӀулакх-м дуккха дикагӀа ма хургдарий!

– Дала ди тохалда цунна!

– Юкьеда ахйоалийла из, ди кхийтта!

– Ци яйла цох!

Шоай сардамаш шоаех дахар галгех. Йокьал эттар. ЗӀамигача, ховхача галгий овлашта маганзар лаьттагара тӀунал хьаоза. Докьаделар уж. Юха а ше цхьаь йисар Надж, лоаман босагӀа.

Гудантанаькъан Д. сурт

Хамхой Жимсари

«Ичора»

Албохчанаъкъан Зейнап

Кхо шу хьалха дар из. ЗIамига циска кIориг доаладаьдар Мусас. ЧIоагIа боча дар берий цискилг. Кара хувшадеш хIама хьокхар, шоашца метта Iодужадора. Муса дIатхьовсалца цунца дижа а илле, уйча Iочудодар из. Дивана юхе, кIувса тIа Iодужаргдар. Уйча мара Iодижа тугаш цахиларах, Иийсас ийчарвар, аьнна, цIи тиллар цунах. Лоацца аьлча «Ичора» хилар цох.

ЧоагIа тамашийна цискилг дар Ичора. Лосттаяь хъачукхесса хIама санна, дийлла латтача корах хъачудожаргдар цIагIа. Дук-ха, хоза оамалаш йоахкар «Ичорах».

Шийлача Іай наІарга цІувзаш даІа
цхъаькхх цискилг чудитар дас. Іа дІадаьл-
ча дІаІоргда ер, аьнна. ХІаьта из, аьрдаІа
оамалаш йолаш циск дар.

Нанас эkkхадича а, юха чудоаглар из.

Цхъан дийнахъа геттара а чураяллар нана. К'ордадаьдар цунна из аьрдаг'а циск. Миска «Ичора» а дитацар цо. Цудухъа «д'адаккха ер синнел укх ц'аг'ара» - яхаш ц'ог'а деттар нанас, ше човхадаьча циска т'ехъа.

Балха водача дас аьлар:

- Даъра, доаккхаргда шаккхе а-м. Хъои
ер цискаши кӀордадаъд укх чу. Воллел
Муса, хъалацал уж ши циск. Хъо балха
волча дутаргда вай ераш. «Ичора» хъала-
цар кӀаьнка, вож цӀогӀах кхераденна къай-
ладаьннадар. Бакъда городе юкъе йоаллача
гӀарага Iема доаца циск; кхераденна, бера
Io а ийккха дедар.

Цаьхха, шелал эттар цу деношка. Чоа-
га дагадоаллар нанайна циск. Хара лама-
за тлехьа дуланца дехар из хьакорадар.

Диълагла ди дар циск цлагла доаца. Интернете чуголла лохаш дар циск. Иййас дика мах а оттабаъбар хъалехачоа. Наъсаре дуккха го а баъха, цлаера нана. Хургда аьнна мел хийттача хъежаяр. Дацар циск.

Кюлдаш йохкача кхалсага, сайран дулх

дохкача тика юхе хягуллу дуккха цискаш
аьлар, царна юкье дий хьяжа. Цу метте да
дла-хья ухаш шун цIагIара саг вале, хьяжах
ше хьатIадоагIаргда шо долча.

Ийслагла ди дар. Делкъел тІехъагла тІор-
ме чу котлеташ а дехка, доацаш йоагІар-
гъяц ше аьнна, Іайнайца гІалий тІа яхар
нана. Хьалха санна дуккха гобаьккхача ко-
раданзар. Баьдлуш латтар ара.

Машинаш латгача мугларга хъежар нана. «Ичора» аьле кхайкар. Машинашта юкьегIолла урадагIаш циска цIог гора. ДIа да, аьнна, цIогIа техар нанас. Ше ма доагIа Iайнайна тIатоссаделар из. Ший дегIа лакхал мел да тувсалора гIадъяха йиIиг. Телефон теа сиха хъавийхар нанас Муса. ТIеххъара йоагIача машинаца цIаухар из. ЦIакхаччалца Мусай карара Iодаланзар циск. ЧIоагIа гIелделча санна хетар нанайна из.

Чукхаьчача, тхьайса уллача Иийсайх дIа а хьокхаш, юххе Iодиллар. Набарах воаллача кIаьнка тоIадаь мархIаделлар шоай циск. Елар а елхар а цхьана дар, сов гIадьяхача наьна. Ма чIоагIа бар царна юкьера безам! Цу ийс дийнахьа юадох мотт ца тохаш, деша водар Иийса, чувеча ца юаш Iовужар.

Гудантанакъан Д. сурт

Лоаме

Лоамашка даъхкад бераш,
Бовза шоай Даъймохк.
Сутара доаг цар бларгаш,
Шоайла кхааш доах.

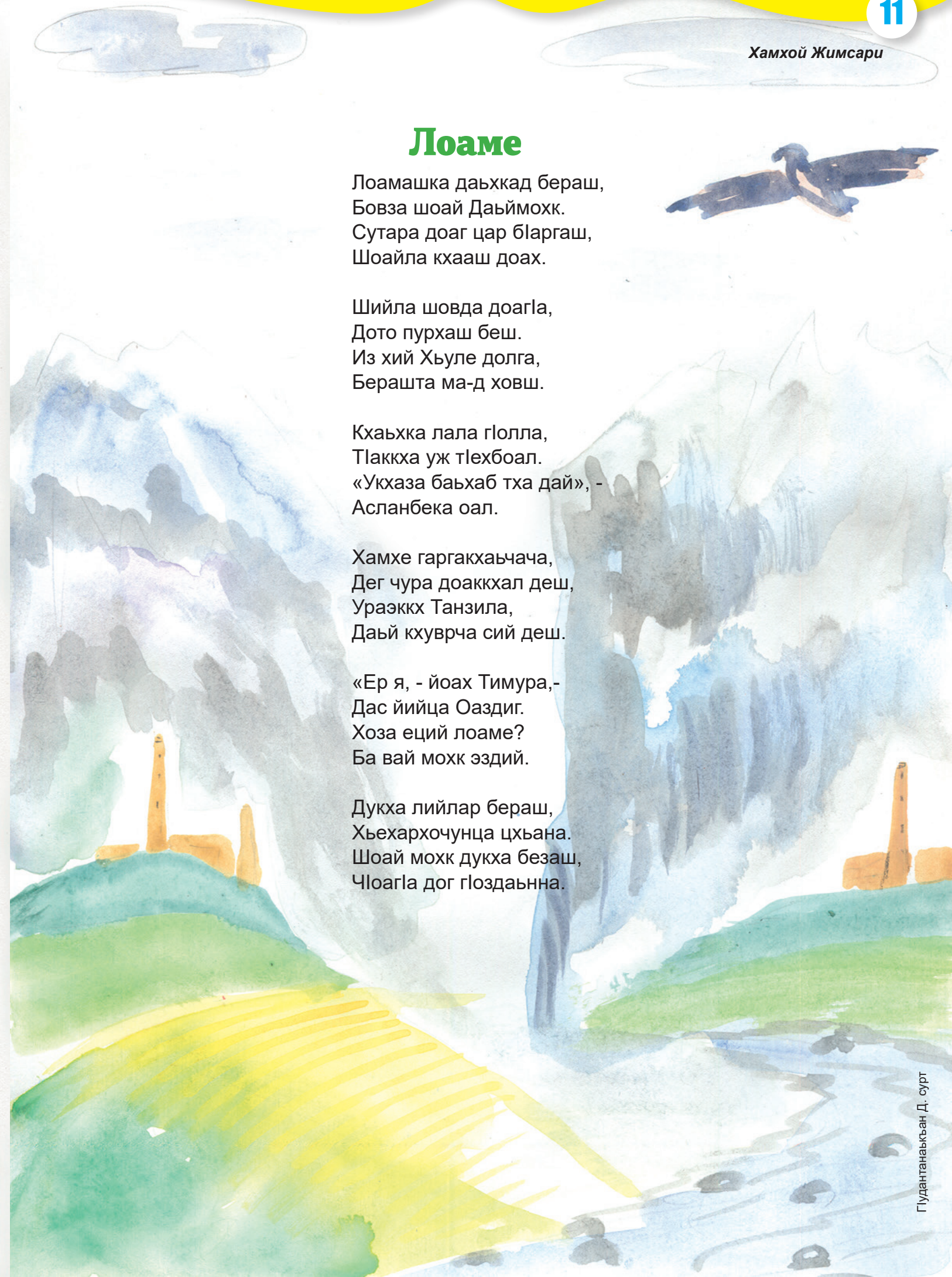
Шийла шовда доагӀа,
Дото пурхаш беш.
Из хий Хьуле долга,
Берашта ма-д ховш.

Кхаьхка лала гIолла,
ТIаккха уж тIехбоал.
«Укхаз баьхаб тха дай», -
Асланбека оал.

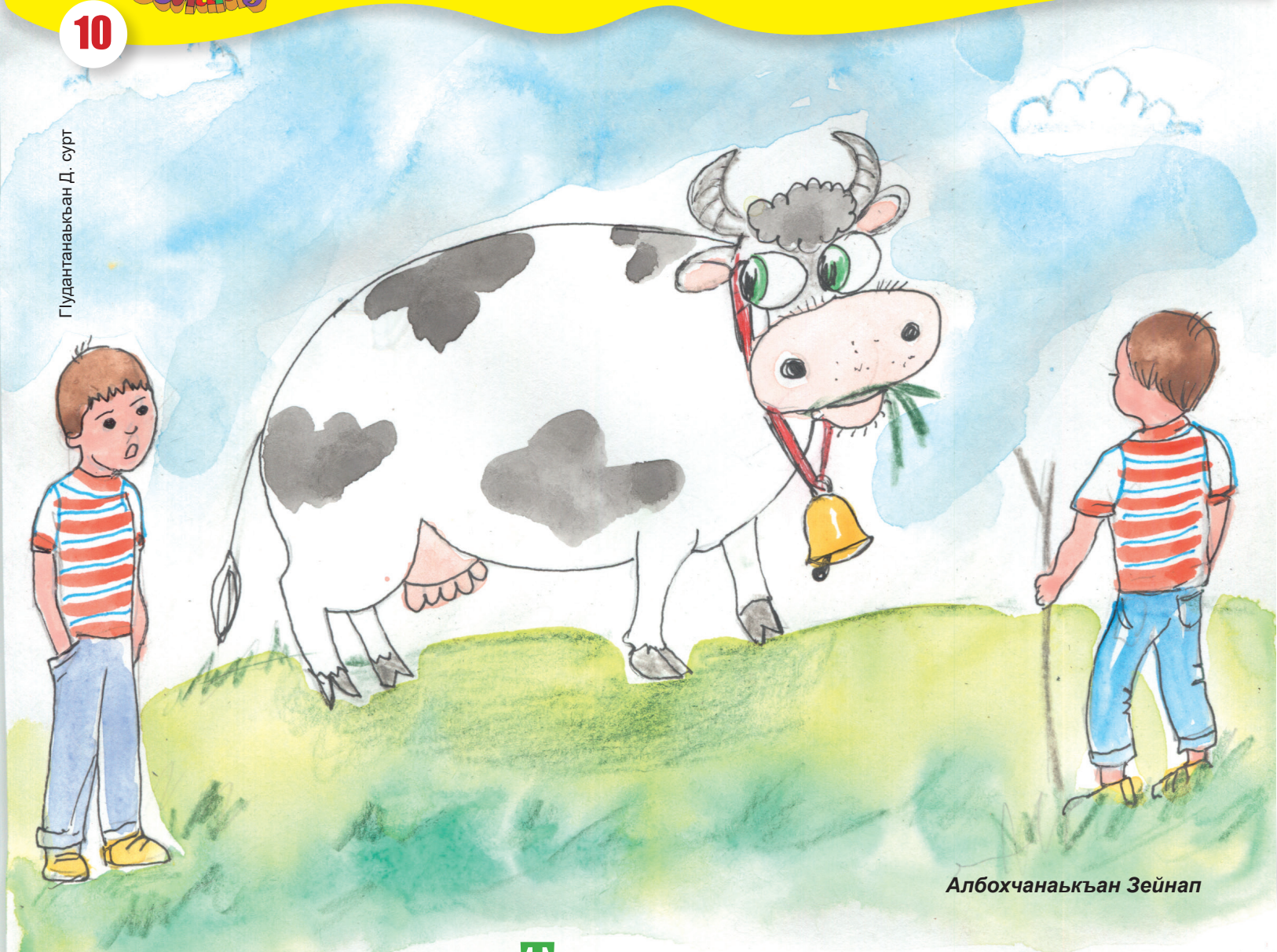
Хамхе гаргакхаьчача,
Дег чура доаккхал деш,
Ураэkkх Танзила,
Дайь кхуврча сий деш.

«Ер я, - йоах Тимура,
Дас йийца Оаздиг.
Хоза еций лоаме?
Ба вай мохк эздий.

Дукха лийлар бераш,
Хьехархочунца цхьана.
Шоай мохк дукха безаш,
Члоагla дог глoздаьнна.

Политическото участие на жените в България

Албохчанаъкъан Зейнап

Тенна етт

Ловзаш, баъ тIа доахкар бераш,
 Цец а дувлаш удар хъежаш,
 Бажаш боаллар тенна етт,
 КхертIой детташ бераш лет.
 Лаьттар бат хьал ца йоаккхаш,
 Юаш сийна буц а йолаш,
 Цхьан долцца хила мегаш,
 Яр цун йIаьха унзара муIаш.
 УрагIхъежар Асланага,
 ТIаккха хъежар Беспанага,
 Адам, Iумар, лоац а бенна,
 Латтар цунна бIарахъежаш.
 Дехьа боалаш, сехьа боалаш,
 Еррига баьцах ка а хьокхаш,
 Мангал техача санна шаьрдаь,
 Iооттадир лаьтта, цIендаь.
 Цунга хъежаш латташ бераш,
 Доладелар шуран тIадамаш
 МеттагIьийккхар тенна етт.
 Наьнага ала чехка бетта.

Яла мег цу ведараш
 ДIакхессача а кхоъ юзаш,
 Дика хьайба, дика, яхаш,
 Амнат йоаллар кулг Iохъекхаш.
 Беркат деррига хьоца да,
 Малав, алал, хьо ца эшар,
 Уж хьа муIаш унзара хетар?
 Деррига беркат хьоца да,
 Маня, сона эшаш ба.
 Даьлар сахьат, даьлар диъ,
 Амната дизар тIаккха шиъ,
 Ара кхухьар дахчан тIакхаш.
 БIарг ма хилба Маня хьона,
 Яхаш, Амнат цIагIа чуера,
 Хьоцарах хьалйизза бат.
 Хала-м да, атта дац.
 ХIаьта а деррига беркат да.
 Ше хьийга къа хоза да,
 Хьаьнала рузкъа цига да.

Иосиф Рогаль

Мух

Тамаш я из, ханал хьалха,
 Новкъост лех аз цIагIа, балха.
 Лехаш долча хIамах кхийтта,
 Мух хержар аз, новкъост хийтта.

Лелаш хул из хьун чу, ара,
 Лоам чу саьргаш кагду зIара.
 ТIа тхов боацаш, лел из беша.
 Безам огт са цунах теша.

Ловзаш, кий хьу хьона тулла,
 Тара я цох юрта хулла.
 Цкъаза качмат лоац цо коча,
 ХIаьта а дега ба из боча.

Хийла хьона духьалбоагIа,
 Оагабу цо нажа бIоагIа.
 Ди тохаш мо тох цо цIогIа.
 Кхераденна дедар догIа.

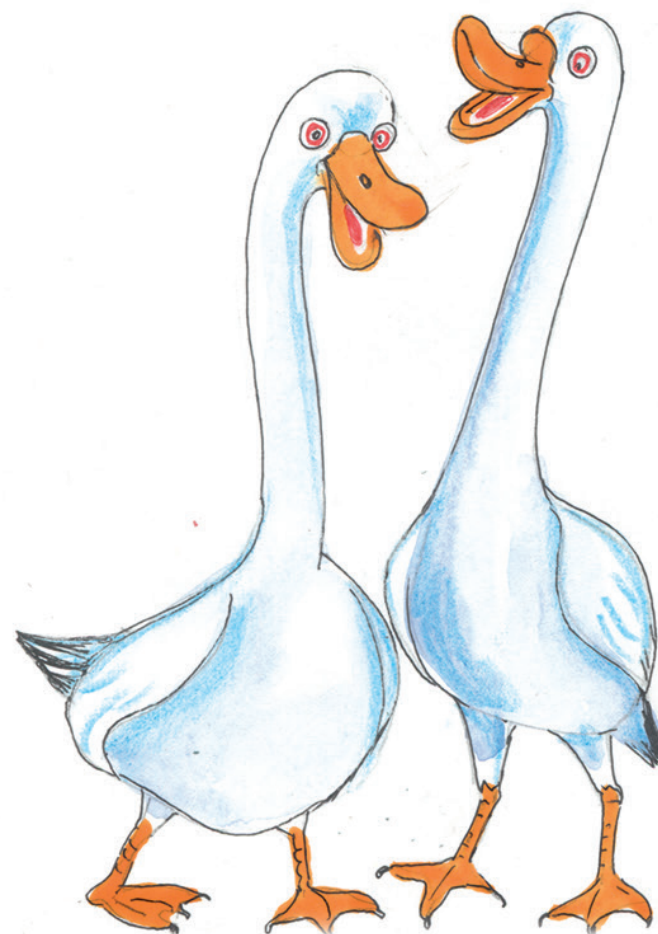
Эрсий сакъердамилг

- Мичай, са нанилгаш,
 ГIажаш?
 - Йоахк тхо сийнча баь тIа
 Яжаш.

- Шо чуювла даа,
 Мала!
 - Бози ягIа лоама
 КIала.

Хац из сатувсап я
 Сенга,
 ДIаяхкийтац цо тхо
 ЦIенга.

- Меца яле, дезе
 Шовда,
 Ткъамаш лорош, цунах
 Йовда.

Таржам даьр Iарчакханаъкъан С.

Хоза-моза

Ай, малав из, велхаш ваглар,
Миска-миска велхаш ваглар?
Из ба Моза, из ба Моза –
Бларгаш лаьржа дола Моза,
Ткъамаш даьржа дола Моза.
Хоза, хоза бола Моза.
Даде аьннад цунга тахан,
Нане аьннад цунга тахан:
«Кийчье шифон, кийчде даьри –
Хьо Гизгага бода маьре.
Геттара йлаьхий яхаш я из,
Ахча лоархаш ягаш я из.
Клувсаш-зипаш, даьтта-шекар,
Шедар да цун цлагла, шедар!»
Белхаш-белхаш багла Моза.
Цунна-м хетац влалла хоза
Яькха бларгаш дола Гизг,
Даьнна тлодаш дола Гизг,
Къаьна, букъ тлабаьнна Гизг!
Корзагбаьннаб лоалахой,
Зоахалол...
Из иштта дой?!
Мане бларгех хий loyx:
- М-у-у-у!
Баскилг дагла, глайгла еш,
Ший из члондарг елхаеш.
Котамо а глайгла ю:

- Ко-ко-ко!
Говро аре кхайкаю
- И-го-го!
Чоапилг корта лаьца лел:
- Маьржа-я! хьо, Мозан кхел!

Гизг-м царгаш иръеш ягла.
Гизг-м мазаш дувзаш ягла.
Яькха бларгаш лотаденна,
Къегаш да цун, товнаш санна.
Гизг-м члоагла мецъеннай,
Гизг-м члоагла бирсъеннай.
Моза баа
Кийча я из...
Са дуне,
Ма ийрча я из!
Ай, ипплали,
Хланз фу дергда?
Гизго буге,
Моза лергба!
Ший мазашца
Ткъамаш дийхка,
Ший тлодашца
Мархлабийхка,
Бокъабержба Гизго Моза –
Къона Моза, хоза Моза...
Царгаш оттаергья дег тла...
Ай, ипплали,
Хланз фу дергда?!
Хаьрцар вахар.
Баьлар ала...
Оарц дала!
Оарц дала!

Зунгат доагла, Зунгат доагла;
Эглазлонца сувсаш члоагла,
Юкъа диткъа дола Зунгат,
Белаж шера йола Зунгат;
Хоза Моза бахъан долаш,
Дала кийча дола Зунгат.
Доагла Зунгат, шалта яьккха;
Доагла, денал хьалхадаьккха:
- Ира я са шалта, ира!
Мичай Гизг – вошшийна вира!

Кхехкаш ба са дег чу ала!
Дла ма лечкъа, гучаяла!
Бларгаш лаьржа дола Моза,
Ткъамаш даьржа дола Моза.
Хоза-хоза бола Моза
Длалургбац аз, къаьнашк, хьона...
Эшаш дац хьа ахча тхона.
Эшаш дац хьа даьтта-шекар!..

Цигга баьлар боккха кегар:
Кхераенна Гизг длауд,
Зунгат цунна тлехьауд!
Ира шалта лира къег,
Гизга тлодаш гарре эг!...
«Тийшаболх, - вай даьша йоах, –
Бодаш ба ше лелочох!»

Ва са да-дай,
Вада-дай!
Белхаш багла
Нускала дай!
loyxаш да
Бларгара хий,
Цул дирагла
Дунен чу дий?

Клувсаш-зипаш,
Даьтта-шекар...
Шедар дайра,
Дайра шедар!

(Длахододар тлехьа тлайоаглача
номер тла хургда)

